

آسیب پذیری بسیار بالای کشور در تامین نهادهای کشاورزی/ضریب خودکفایی کالاهای اساسی+جدول

مرکز پژوهش‌های مجلس اعلام کرد: میزان آسیب پذیری بخش کشاورزی در مرحله تأمین نهادهای بسیار بالاست. همچنین برای محصولات پرتوئینی در زنجیره‌های ابتدایی تولید به میزان زیادی وابستگی وجود دارد.

به گزارش خبرنگار اقتصادی خبرگزاری فارس، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی با انتشار گزارشی با عنوان «درباره جهش تولید (۲) الزامات آن در حوزه های کشاورزی، مسکن، حمل و نقل و توسعه روستا یی» با اشاره به آسیب پذیری بسیار بالای بخش کشاورزی در مرحله تأمین نهادهای راهکارهایی برای تحقق جهش تولید در بخش کشاورزی و منابع طبیعی ارائه داد.

در این گزارش بازوی کارشناسی مجلس درباره الزامات جهش تولید در بخش کشاورزی و منابع طبیعی و راهکارهای تحقق آن آمده است: «تحقیق خودکفایی پایدار در تولید محصولات کشاورزی، نیازمند اصلاح زیرساخت‌های تولید، بهبود سطح فناوری، حرفه‌آموزی کشاورزان و ساماندهی تولید محصولات اساسی از طریق استقرار زنجیره‌های ارزش فراگیر است.

بخش کشاورزی نیز متأثر از سایر بخش‌های اقتصادی، در دهه‌های گذشته

و به ویژه پس از انقلاب اسلامی، به دلایل مختلف سیاسی، اقتصادی و اجتماعی و غیره به بنا نه حفظ شرایط و پیشگیری از بروز چالش برای امنیت غذایی، دچار نوعی سوء مدیریت و عدم شفافیت در فعالیتها شد. درحالی که در صورت وجود استراتژی مشخص توسعه کشاورزی، این شرایط میتوانست به بهترین فرصت برای تقویت نظامهای تولیدی و رفع ضعفهای ساختاری ناشی از اقتصاد نفتی کشور تبدیل شود. برخی از نشانه‌ها و تبعات تداوم شرایط موجود را میتوان در ناموفق بودن اجرای سیاستهای آمايش سرزمین و به تبع فشار بیش از حد و نابودی منابع طبیعی؛ بهره‌وری و کیفیت پایین و در عوض صایعات بالا در بخش تولید؛ ایجاد وابستگی بخش کشاورزی به نهادهای تولید اکثر کالاهای اساسی؛ تداوم سیاست دونرخی بودن ارز و درنتیجه واردات بیضا بطه؛ نبود تمایل به سرمایه‌گذاری و توسعه فعالیت در بخش کشاورزی و ارتباط ضعیف بین تولید و تحقیق و توسعه مشاهده کرد.

*میزان آسیب پذیری بخش کشاورزی در مرحله تأمین نهادهای بسیار با لاست

میزان آسیب پذیری بخش کشاورزی در مرحله تأمین نهادهای بسیار با لاست. توجه به ارقام ضریب خودکفایی کشور در نهادهایی مانند دانه‌های روغنی و خوراک دام (جدول ۷)، لزوم تأکید ویژه به تأمین این نهادهای را در سیاستگذاری‌ها در شرایط فعلی کشور نشان می‌دهد. علاوه بر این برای محصولات پروتئینی (شیر، گوشت و تخم مرغ) در زنجیره‌های ابتدایی تولید مانند جوجه‌های اجداد، مواد ژنی و همچنین نهاده‌های بهداشتی مانند سرم، واکسن و داروهای دامی، به میزان زیادی وابستگی وجود دارد. در این راستا واردات حداقلی هدفمند با حفظ و توسعه توان تولید داخلی این نهادهای توصیه می‌شود. از طرفی با وجود ضریب خودکفایی بالا در محصولاتی مانند گندم، سیب زمینی و برنج، اطمینان در عرضه این کالاهای منوط به اتخاذ سیاستهای حمایتی مناسب توسط دولت است.

جدول ۷. مقایسه ضریب خودکفایی* کالاهای اساسی بخش کشاورزی در یک دهه گذشته

(درصد)

نام کالا	گندم	برنج	حبوبات	سیب زمینی	جو	ذرت	کنجاله	قرمز گوشت مرغ	تخم مرغ	شیر	نباتی روغن	قند و شکر
ضریب خودکفایی	۷۸/۲	۶۴/۳	۸۰/۱	۱۰۶/۱	۱۲۷	۶/۵	۱۵/۲	۷۸/۶	۹۷/۴	۱۰۰/۵	۸/۶	۴۰/۷

مأخذ: وزارت جهاد کشاورزی.

*: ضریب خودکفایی : ۱۰۰×((صادرات-واردات+تولید)/تولید). نقطه ضعف این ضریب این است که تنها میزان خودکفایی محصول مورد نظر را نشان می‌دهد؛ در حالی که در فرایند تولید آن ممکن است برخی از نهادهای به طور کامل وارداتی باشند (مانند گوشت قرمز و گوشت مرغ).

*راهکارهای تحقق جهش تولید در بخش کشاورزی

با عنایت به موارد ذکر شده و بسیاری نمونه‌های دیگر، به منظور تحقق جهش تولید در بخش کشاورزی و منابع طبیعی لازم است در اولین مرحله الگوهای تولید و نظامهای بهره‌برداری به سمت مدیریت دانشبنیان و استفاده از دانش و فناوری‌های روز حرکت کند. به منظور افزایش سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی نیز لازم است دولت از طریق سیاست‌های حمایتی، نظیر اعطای تسهیلات با سود بانکی اندک، تقویت نظام بیمه‌ای، تقویت بازار و کاهش حاشیه بازاریابی، مخاطرات طبیعی و اقتصادی موجود در این بخش را مدیریت کند. توسعه معاملات کالاهای کشاورزی در بورس و یکپارچه‌سازی سامانه‌های هوشمند کسب مجوزها برای فعالیتهای مختلف کشاورزی نیز میتواند مقدمات بهبود فضای کسب و کار در این بخش را فراهم کند.

علاوه بر اینها ظرفیت‌های زیادی در بخش کشاورزی مغفول مانده است که جا دارد به‌طور اساسی به آنها پرداخته شود. زیربخش‌های خدمات کشاورزی، صنایع تبدیلی و تکمیلی، انبارداری و گردشگری کشاورزی از جمله پتانسیلهای شغلی در بخش کشاورزی هستند که استفاده چندانی از آنها به عمل نیامده است و در بازنگری ساختار بخش باید به‌طور جدی مد نظر قرار گیرند».

سرویس خبری: مجلس و دولت